

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Ahret Şehitleri Kimlerdir? Şehidin Borcunu Kim Ödeyecek?

Esmâ Fevzi Muhammed'e

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh faziletli Şeyhimiz...

İslam Şahsiyeti Kitabı'nın 165. sayfasındaki şehid konusunda... ahiret şehidiyle ilgili şöyle bir metin geçmektedir: (Müslim'de sahih olarak geçtiğine göre onlar şu beş grup kişilerdir: Vebâ hastalığından ölenler, ishal hastalığından ölen, suda boğularak ölen, enkaz altında ölen ve savaş dışında Allah'ın Kelimesini yüceltmek için ölerdir.)

Başka hadisler bu şehitlerin, bu durumlarının Allah yolunda olmasıyla sınırlandırıldıkları geçmektedir... Tıpkı şu hadiste geçtiği gibi – Bize Yunus İbn Abdu'l Âla rivayet etti ve şöyle dedi: Bize İbn Vehb rivayet etti ve şöyle dedi: Bana Abdurrahman İbn Şureyh, Abdullah İbn Sa'lebe el-Hadrami'den, İbn Hucra'nın Ukbe İbn Amir'den Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediğini haber verdiğini işittiğini rivayet etti: **حَمْسٌ مَنْ قُبِضَ فِي شَيْءٍ مِنْهُنَّ فَهُوَ شَهِيدٌ: الْمَقْتُولُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْعَرَقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْمَبْطُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْمَطْعُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالنَّفْسَاءُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ** “**Şu beş ölüm şekliyle ölen kişi şehittir: Allah yolunda öldürülen şehittir. Allah yolunda suda boğulan şehittir, Allah yolunda ishalden (ölen) şehittir, Allah yolunda veba hastalığından ve Allah yolunda lohusa iken (ölen) kadın şehittir.**” [Hikem Elbâni]: Sahih, es-Sahiha (407)

Soru: İki hadis arasında uyum mu vardır yoksa çelişki mi vardır? Bu meseleyi açıklamanızı rica ediyorum. Çok teşekkür ederim.

İkinci soru: Yine şehit konusu bağlamında şöyle geçmektedir... Abdullah İbn Amru İbn el-Âs, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediğini rivayet etti: **يُغْفَرُ لِلشَّهِيدِ كُلِّ ذَنْبٍ إِلَّا الدَّيْنَ** “**Şehidin kul borcu hariç her günahı affolunur.**”

Soru: Şayet şehit, şehit olmadan önce borcunu ödeyemezse... Şehit olduktan sonra borcu ödemekle yükümlü olan kimdir? Çok teşekkür ederim.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Birincisi: Şehitler açısından olana gelince:

1- Müslim Sahihinde, Ebu Hureyra'nın şöyle dediğini rivayet etmiştir: Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ فَأَحْرَهُ** “**Bir defa bir adam yolda yürürken yol üzerinde bir diken dalı buldu ve onu uzaklaştırdı. Bu sebeple Allah ondan hoşnut oldu ve onu bağışladı. Ve şöyle dedi: Şehitler beş kısımdır; vebadan, ishal hastalığından ve boğulmaktan ölenlerle yıkıntıdan ölen ve Allah Azze ve Celle'nin yolunda şehit olandır.**”

2- Tahavi'ye ait Müşkili'l Âsâr'ın beyanında şöyle geçmektedir: Ukbe İbn Amir'den Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: **حَمْسٌ مَنْ قُبِضَ فِي شَيْءٍ مِنْهُنَّ فَهُوَ شَهِيدٌ: الْمَقْتُولُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْعَرَقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْمَبْطُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْمَطْعُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالنَّفْسَاءُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ** “**Şu beş ölüm şekliyle ölen kişi şehittir: Allah yolunda öldürülen şehittir. Allah yolunda suda boğulan şehittir, Allah yolunda ishal hastalığından (ölen) şehittir, Allah yolunda veba hastalığından ve Allah yolunda lohusa iken (ölen) kadın şehittir.**” Aynı şekilde bunu, Nesai ve Taberani'de rivayet etmiştir.

3- Ortada bir çelişki yoktur. Zira Müslim'in hadisi mutlak olarak gelmiştir: **الْمَطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ** “**Vebadan, ishalden, boğulmaktan ve yıkıntıdan (ölenler).**” Diğer hadis ise (Allah yolunda) sözüyle mukayettir (kayıt altına alınmıştır): **وَالْعَرَقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْمَبْطُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ، وَالْمَطْعُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهِيدٌ** “**Allah yolunda suda boğulan şehittir, Allah yolunda ishal hastalığından (ölen) şehittir ve Allah yolunda veba hastalığından (ölen) şehittir.**”

Dolayısıyla mutlak mukayyede hamledilmek yoluyla iki hadisin arası cem edilebilir. Böylece Allah yolunda olursa, onlardan her biri şehit olur ve Allah yolunda sözü, manayı sınırlandıran bir karinedir. Nitekim kelime, infak ile birlikte (Allah yolunda infak edenler) gelseydi veya cihad ile birlikte (Allah yolunda cihad edenler) gelseydi, o zaman bu, Allah'ın kelimesinin yüce olması için savaşmak anlamına gelirdi... Tıpkı Sahih-i Buhari'de Ebu Musa Radyallahu Anhu'nun şöyle dediği şeklinde geçtiği gibi: Bir adam Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e geldi ve şöyle dedi; bir adam ganimet için savaşıyor, bir adam kendinden bahsedilsin diye savaşıyor ve bir adam da (kahramanlıktaki) yerini göstermek için savaşıyor. Şimdi kim Allah yolundadır: Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle dedi: **“Kim Allah'ın Kelimesi yüce olsun diye savaşırsa, sadece o Allah yolundadır.”** Ama Allah yolunda kelimesi, manayı sınırlandıran bir karine olmaksızın zikredilirse, o zaman delaleti (anlamı), Allah Subhanehu'ya itaat etmek ve O'na yakınlaşmak ver benzerleri olur... Dolayısıyla her kim Allah Subhanehu'ya itaat eden bir mümin olur ve hadiste zikredildiği şekilde ölürse, ahiret şehidi olur ve bunun dışında Allah yolunda savaşan, hem dünya hem de ahiret şehidi olur. Yani ishal hastalığı olan Allah'a itaat ederek ölürse ve aynı şekilde veba hastası, boğulan ve benzerleri Allah'a itaat ederek ölürse bunlar şehit olurlar. Ama ishal hastalığı olan veya veba hastası olan öldüğünde Allah'a itaat edenlerden değilse, hadis onlara intibak etmez.

İkincisi: Şayet şehit, ölmeden önce borcunu ödeyemezse şeklindeki sorunuza gelince; borcun ödenmesi, varislerin üzerinedir. Şayet varislerin gücü yoksa ve borcu ödemekten aciz iseler, o zaman onun borcunu devlet öder. Aynen Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şu hadisinde geçtiği gibi: **“Ben her mümine kendi zatından önce gelirim. Her kim (ölürken) mal bırakırsa o mal onun yakınlarına aittir. Fakat borç veya çoluk çocuk bırakırsa bana aittir ve benim üzerimedir.”** [Müslim tahrir etti...] Aynı şekilde Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in, Ebu Davud'un Cabir'in şöyle dediğini rivayet ettiği hadisinde şöyle geçmektedir: كان رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يصلي على رجل مات وعليه دين، فأُتي بميت فقال: أعلية دين؟ قالوا: نعم ديناران. قال: صلوا على صاحبكم. فقال أبو قتادة الأنصاري: هما علي يا رسول الله، قال: فصلى عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم، فلما فتح الله على رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: أنا أولى بكل مؤمن من نفسه. فمن ترك ديناً فعلي قضاؤه، ومن ترك مالاً فلورثته. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem, üzerinde borç varken ölen bir adamın namazını kılmıyordu. Nitekim bir cenaze getirildi. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem, **“Onun borcu var mı?”** diye sordu. Oradakiler, “Evet, iki dinar borcu var.” dediler. Bunun üzerine Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem; **“Arkadaşınızın (cenaze) namazını kılın.”** dedi. Bunu işiten Ebu Katade el-Ensârî, “O iki dinarı ben öderim, ey Allah'ın Rasulü!” dedi. Bundan sonra Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem kalkıp onun namazını kıldı. Gün gelip Allah, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e fetihler nasip edip maddi cihetten kuvvetlenince şöyle buyurdu: **Ben her mümine kendi zatından önce gelirim. Kim bir borç bırakarak ölürse onu ben ödeyeceğim. Kim de mal bırakırsa (öldükten sonra) varislerine ait olur.”**

Umarım iki soruya yönelik cevap yeterli olmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz
Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 29 Cumade'İ Üla 1441
M. 24/01/2020

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:
<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4014/>